

ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්වවිද්‍යාලය
කළමනාකරණ අධ්‍යයන පීඨය

කළමනාකරණ අධ්‍යයන (ගෞරව) උපාධි පාඨමාලාව

OSU4574 – නීතිය සහ ගිවිසුම් නීතිය හඳුනාගැනීම
අවසාන අධ්‍යයන පරීක්ෂණය - 2025 / 2026
කාලය – පැය (03) තුනයි

දිනය: 2026 ජූලි 05

වේලාව: පෙ.ව. 09.30 – ප.ව. 12.30

උපදෙස්:

- මුළු ප්‍රශ්න සංඛ්‍යාව ප්‍රශ්න හය (06)කි.
- පළමු ප්‍රශ්නය (01) අනිවාර්යවේ.
- පළමු ප්‍රශ්නය (01) සහ වෙනත් ඕනෑම ප්‍රශ්න හතර (04) ක් සඳහා පිළිතුරු සපයන්න. ඔබ පිළිතුරු ලිවිය යුතු මුළු ප්‍රශ්න සංඛ්‍යාව ප්‍රශ්න පහ (05) කි.
- එක් ප්‍රශ්නයක් සඳහා ලකුණු (20) විස්සක් හිමිවේ.
- පැහැදිලි සහ පිළිගත් අත් අකුරු සම්බන්ධයෙන් වගකීම ඔබ සතුවේ.

ප්‍රශ්න අංක 01 (අනිවාර්ය ප්‍රශ්නය)

පහත සඳහන් සිද්ධි අධ්‍යයනය කියවා ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

සඳුදා දිනක, ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් සමාගම (Apex Electronics Ltd.) ප්‍රදේශයේ ව්‍යාපාරික පුවත්පතක විකුණුම් දැන්වීමක් පළ කරමින් මෙසේ සඳහන් කළේය: "විශේෂ තාක්ෂණික සතියේ දිනාව! නවතම Apex Pro සන්නාමයෙන් ලැප්ටොප් පරිගණකයක් රුපියල් 150,000 බැගින් ලබාගත හැක. සීමිත තොග පවතී. පළමුව පැමිණෙන අයට පළමුව සලකනු ලැබේ!" අභ්‍යරුවාදා උදෑසන, නිදහස් ග්‍රැෆික් නිර්මාණකරුවෙකු (Freelance Graphic Designer) වන කමල් මෙම දැන්වීම දැක වහාම ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් වෙත ඊමේල් පණිවිඩයක් යවමින් මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය: "මම ඔබගේ දැන්වීම කියව්වා. මම මේ පිළිබඳව බෙහෙවින් උනන්දු වන අතර රුපියල් 130,000 කට එක් Apex Pro ලැප්ටොප් පරිගණකයක් මිලදී ගැනීමට කැමතියි. මට එය හෙට පැමිණ රැගෙන යා හැකිද?" බදාදා උදෑසන, ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් හි කළමනාකරු වන පෙරේරා මහතා කමල් වෙත ඊමේල් මගින් පිළිතුරු දෙමින් මෙසේ පැවසීය: "අපට ලැප්ටොප් පරිගණකය රුපියල් 130,000 කට විකිණිය නොහැක. කෙසේ වෙතත්, විශේෂ ආයතනික වට්ටමක් (Corporate Discount) ලෙස අපට එය ඔබට රුපියල් 145,000 කට ලබා දිය හැකිය." බදාදා දහවල්, කමල් තම අදහස වෙනස් කර, "හරි, මම ඔබගේ මිලට එකඟයි. මම ලැප්ටොප් පරිගණකය රුපියල් 145,000 කට මිලදී ගන්නවා. මම එය රැගෙන යාමට පැමිණෙන්නම්." යනුවෙන් සඳහන් කරමින් තවත් ඊමේල් පණිවිඩයක් යැවීය. මෙම ඊමේල් පණිවිඩය සමාගමේ ලිපිගොනුවට (Inbox) ලැබී තිබුණද, එය තවමත් කියවා තිබුණේ නැත. පෙරේරා මහතා කමල්ගේ දෙවන ඊමේල් පණිවිඩය කියවීමට පෙර, ප්‍රදර්ශනාගාරයට (Showroom) පැමිණ රුපියල් 150,000 ක සම්පූර්ණ මුදල ගෙවූ නිමල් නැමති වෙනත් පාරිභෝගිකයෙකුට ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් ආයතනය විසින් ඉතිරිව තිබූ අවසාන ලැප්ටොප් පරිගණකය විකුණා දමන ලදී. බ්‍රහස්පතින්දා කමල් වෙළඳසැලට පැමිණි විට, කිසිදු ලැප්ටොප් පරිගණකයක් ලබා ගැනීමට නොමැති බව ඔහුට දැනුම් දෙන ලදී. කමල් දැන් දැඩි ලෙස කෝපයට පත්ව සිටින අතර, ගිවිසුම් කඩකිරීම (Breach of Contract) වෙනුවෙන් ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් සමාගමට එරෙහිව නඩු පවරන බවට තර්ජනය කරයි.

- a. ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් සමාගම විසින් පුවත්පතේ පළ කරන ලද දැන්වීමේ නීතිමය ස්වභාවය විශ්ලේෂණය කරන්න. එය වලංගු 'යෝජනාවක්' (Valid Offer) ද නැතහොත් 'පිළිගැනීමට කෙරෙන ආරාධනාවක්' (Invitation to Treat) ද? නීතිමය මූලධර්මයන්ට අනුකූලව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05)
- b. රුපියල් 130,000 ක් ලබා දීමට කැමැත්ත පළ කරමින් කමල් විසින් එවන ලද පළමු ඊමේල් පණිවිඩයේ නීතිමය බලපෑම පිළිබඳව ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් ආයතනයට උපදෙස් දෙන්න. මෙම ඊමේල් පණිවිඩය මගින් බැඳීමක් සහිත ගිවිසුමක් (Binding Contract) නිර්මාණය වූයේද? (ලකුණු 05)
- c. ලැප්ටොප් පරිගණකය රුපියල් 145,000 කට ලබා දීමට එකඟ වෙමින් පෙරේරා මහතා දුන් පිළිතුරේ සහ ඊට ප්‍රතිචාර වශයෙන් කමල් දැක්වූ අදහසේ නීතිමය වැදගත්කම සාකච්ඡා කරන්න. කමල්ගේ අවසාන ඊමේල් පණිවිඩය, සමාගම නීත්‍යානුකූලව බැඳ තබන වලංගු 'පිළිගැනීමක්' (Valid Acceptance) ලෙස සැලකිය හැකිද? (ලකුණු 06)
- d. ඔබගේ විශ්ලේෂණය මත පදනම්ව, කමල් සහ ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් සමාගම අතර වලංගු සහ නීත්‍යානුකූලව බලාත්මක කළ හැකි ගිවිසුමක් (Valid and Enforceable Contract) පවතීද යන්න නිගමනය කරන්න. ගිවිසුම් කඩකිරීම (Breach of Contract) සම්බන්ධයෙන් ඇපෙක්ස් ඉලෙක්ට්‍රොනික්ස් සමාගම වගකිව යුතුද? (ලකුණු 04)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 02

- a) "නීතියේ ප්‍රභවයන්" (Sources of Law) යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද? (ලකුණු 04)
- b) "සියලුම නීති ප්‍රභවයන්ට එක හා සමාන නීතිමය බලයක් නොමැත." ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික නීති ප්‍රභවයන් (Primary and Secondary Sources of Law) ඇසුරින්, නීති පද්ධතිය තුළ ඒවාට හිමි අදාළ භූමිකාවන් සහ බැඳී පවතින බලපෑම (Binding Effect) පැහැදිලි කරමින් මෙම ප්‍රකාශය සාකච්ඡා කරන්න. (ලකුණු 06)
- c) ශ්‍රී ලංකාවේ නීති ප්‍රභවයක් ලෙස "අධිකරණ පූර්වාදර්ශ" (Judicial Precedent / Case Law) සතු භූමිකාව විශ්ලේෂණය කරන්න. එහි ලක්ෂණ සහ ඉදිරි විනිසුරුවරුන් සඳහා එය බැඳී පවතින මාර්ගෝපදේශයක් (Binding Guideline) ලෙස ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේද යන්න සාකච්ඡා කරන්න. (ලකුණු 10)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 03

- a) "නීතියේ ආධිපත්‍යය" (Rule of Law) පිළිබඳ සංකල්පය සහ එහි මූලික මූලධර්මයන් පැහැදිලි කරන්න. නීතියේ ආධිපත්‍යයට අනුකූලව කටයුතු කිරීම, සාධාරණ සහ සුරක්ෂිත ව්‍යාපාරික වටපිටාවක් (Fair and Secure Business Environment) නිර්මාණය කිරීමට දායක වන්නේ කෙසේද? අදාළ උදාහරණ සහිතව ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06)
- b) "බලතල බෙදීමේ සංකල්පය" (Separation of Powers) සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාපිත පාලන ක්‍රමයක් (Constitutional system of government) තුළ එහි අරමුණ පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06)
- c) ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණ ව්‍යුහය, පහළම මුල් අවස්ථා අධිකරණයේ (Court of First Instance) සිට ඉහළම අධිකරණය දක්වා ඇති ධුරාවලිය (Hierarchy of courts) පෙන්වන සරල සටහනක්

(Diagram) අදින්න. එම එක් එක් අධිකරණයේ භූමිකාව/කාර්යභාරය කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 08)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 04

ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්වවිද්‍යාලයේ කළමනාකරණ උපාධිධාරිනියක වන පබාවතී, ඇයගේ සිසුන් වෙනුවෙන් "විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රමවේද" (Alternative Dispute Resolution - ADR Mechanisms) යන මාතෘකාව යටතේ දේශනයක් සුදානම් කරමින් සිටී. විවෘත විශ්වවිද්‍යාලීය විෂය මාලාව මත පදනම්ව, පහත සඳහන් ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු සපයන්න.

- විකල්ප ආරවුල් විසඳීම (ADR) යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි අර්ථ දක්වන්න. 'ප්‍රතිවාදී' ක්‍රියාවලියක් (Adversarial Process) සහ 'සම්මුති පදනම් කරගත්' ක්‍රියාවලියක් (Compromise-based Process) අතර ඇති වෙනස්කම් ඉස්මතු කරමින්, සාම්ප්‍රදායික අධිකරණ ක්‍රියාපටිපාටිය සමඟ එය සසඳා දක්වන්න. (ලකුණු 06)
- ඔබගේ අධ්‍යයන ද්‍රව්‍යවලට (Course Materials) අනුව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින ප්‍රධාන විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ (ADR) ක්‍රමවේද තුන (03) හඳුනාගෙන ඒවා පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06)
- විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ (ADR) ක්‍රමවේද භාවිත කිරීම සම්බන්ධයෙන් පබාවතී විසින් ඇයගේ දේශනයට ඇතුළත් කළ යුතු නිශ්චිත වාසි සහ අවාසි සාකච්ඡා කරන්න. (ලකුණු 08)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 05

(a) කමල්, පියල්ගේ ප්‍රවාහන හා සැපයුම් (Logistics) ව්‍යාපාරය සඳහා වාණිජමය බෙදාහැරීමේ වාහනයක් (Commercial delivery vehicle) විකිණීමට පියල් සමඟ ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹුණාය. එම ගිවිසුමේ තිබූ එක් දැඩි කොන්දේසියක් වූයේ, වාහනය භාරදීමට සහ විකිණීම අවසන් කිරීමට පෙර කමල් විසින් වාහනයේ බාහිර වර්ණය වෙනස් කළ යුතු අතර එහි එන්ජිම වෙනුවට සම්පූර්ණයෙන්ම අලුත් එන්ජිමක් සවි කළ යුතු බවයි. ගිවිසුම අත්සන් කරන අවස්ථාවේදී පියල් විසින් කමල් වෙත අත්තිකාරම් මුදලක් ද ගෙවන ලදී.

කෙසේ වෙතත්, කමල් වාහනයේ වර්ණය හෝ එන්ජිම වෙනස් නොකර එය පියල් වෙත භාර දුන් අතර, එමඟින් ගිවිසුමේ මූලිකම කොන්දේසිය උල්ලංඝනය කළේය. පියල් වාහනය භාර ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළේය. පියල්ට දැන් ඔහු ගෙවූ අත්තිකාරම් මුදල නැවත ලබා ගැනීමටත්, ගිවිසුම අත්සන් කිරීමේදී සිදු වූ අනෙකුත් වියදම් සඳහා වන්දි ලබා ගැනීමටත් අවශ්‍ය වී ඇති අතර, කමල්ට ඔහුගේ පොරොන්දුව ඉටු කිරීමට බල කිරීමට හෝ මෙම වාහනය වෙනත් අයෙකුට විකිණීම වැළැක්වීමට අධිකරණය ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව සොයා බැලීමටත් අවශ්‍ය වී ඇත.

- කමල්ගේ ගිවිසුම් කඩකිරීම (Breach of Contract) හේතුවෙන් පියල්ට සිදු වූ මූල්‍ය අලාභයන් පියවා ගැනීමට සහ ඔහුගේ අත්තිකාරම් මුදල නැවත ලබා ගැනීමට පියල්ට ඇති ප්‍රධාන පොදු නීතිමය පිළියම (Primary Common Law Remedy) හඳුනාගෙන එය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04)
- පොදු නීතිමය වන්දි (Common Law Damages) වලට අමතරව පියල්ට ලබාගත හැකි සාධාරණත්වයේ පිළියම් (Equitable Remedies) දෙකක් සාකච්ඡා කරන්න. අධිකරණයක් විසින් මෙම පිළියම් ලබා දෙනු ලබන තත්ත්වයන්/වටපිටාවන් මොනවාදැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06)

b) වලංගු යෝජනාවක් (Valid Offer) බැඳීමක් සහිත ගිවිසුමක් බවට පත්වීමට පෙර, එය නීත්‍යානුකූලව අවසන් විය හැකි (Legally Terminated) එකිනෙකට වෙනස් ක්‍රම හතරක් (04) නම් කරන්න.

(ලකුණු 04)

c) ගිවිසුමක් නීත්‍යානුකූලව ගොඩනැගුණු පසු, එය නිමා වන තෙක් (Discharged) සක්‍රීයව පවතී. ගිවිසුමක් නිමාවට පත්වන (Discharge Of A Contract) ප්‍රධාන ක්‍රමවේද තුනක් (03) හඳුනාගෙන ඒවා පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 06)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 06

පහත සඳහන් මාතෘකා පිළිබඳව කෙටි සටහන් ලියන්න.

- a) සාරභූත නීතිය (Substantive Law) සහ කාර්යපටිපාටික නීතිය (Procedural Law) අතර වෙනස
- b) ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින බහුත්ව නීති පද්ධතිය (Plural Legal System in Sri Lanka)
- c) නීතිය වර්ගීකරණය කිරීම (Classification of law)
- d) සාධාරණ හේතුව ["Causa" (*Justa Cause*)] සහ ප්‍රතිෂ්ඨාව ["Consideration"] අතර වෙනස

(එක් කෙටි සටහනක් සඳහා ලකුණු 05 හිමිවේ.)

(මුළු ලකුණු 20)

~~-සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි-~~